

Ang Tinagong Kasaysayan sa Bersikulo Kuwarenta—Numero Kaluhaan ug Siyam

Ezequiel Numero Diyes

Jeff Pippenger

2026-08-31

Daghan ang kahibulongan ug mahinungdanong mga linya sa tagna ug mga kamatuoran diha sa basahon ni Ezekiel. Sa mga hulagway sa Biblia mahitungod sa mga propeta sulod sa templo, si Ezekiel mao ang labaw sa tanan nga nag-ila sa mga ligid sulod sa mga ligid. Kadtong mga ligid, sumala kang Sister White, nagrepresentar sa komplikadong pagdunggab sa kalihokan sa tawo nga naghulagway sa han-ay sa mga hitabo sa panahon sa ulahing ulan. Kadtong mga hitabo girepresentahan sa propeta sa dihang nahimo siyang kabahin sa tagna diha sa usa ka parabola nga gidula pinaagi sa buhat, sama sa dihang si Ezekiel mihigda sa iyang wala ug dayon sa tuo nga kilid diha sa hulagway sa paglikos sa Jerusalem sa kapitulo kuwatro. Aduna usab napulog tulo ka piho nga mga petsa nga naglatid sa kasaysayan ni Ezekiel, ug sa pagbuhat niana naghatag sa mga timaan sa dalan sa panahon sa ulahing ulan, sa dihang ang usa ka gatus ug kap-atan ug upat ka libo pagapatikan. Adunay mga kamatuoran nga gipadayag dili lamang pinaagi sa mga petsa, kondili usab pinaagi sa mga numero sama sa napulog pito, napulog siyam, kaluhaan ug lima, kapitoan, kap-atan, tulo ka gatus ug kasiyaman ug siyempre, katloan. Laing numero nga tingali mao ang labing mahinungdanong numero sa basahon ni Ezekiel mao ang numero nga usa ka gatus ug kalim-an. Apan ang numero nga usa ka gatus ug kalim-an wala makita sa basahon ni Ezekiel. Bisan pa niana, linya ibabaw sa linya—anaa kini didto.

Ang gidaghanon nga usa ka gatus ug kalim-an gipropetikong nasulod sulod sa linya sa paglibot sa siyudad, ug ang paglibot sa siyudad usa ka lahi nga propetikong linya; o kon buot nimo, ang paglibot sa siyudad usa ka ligid. Ang usa ka propetikong linya sa kasaysayan kanunayng magbaton ug usa ka alpha ug omega, ug sa pagbuhat niana ang mga kinaiya sa alpha ug omega kinahanglan nga ikarepresentar sa sinugdanan ug katapusan sa linya, kon dili dili kini usa ka linya. Ang alpha nga hitabo sa paglibot sa siyudad mao ang kamatayon sa asawa ni Ezekiel ug ang katapusan sa paglibot sa siyudad mao ang kamatayon sa pangasaw-onon ni Cristo, ingon sa girepresentar pinaagi sa pagkalaglag sa Jerusalem.

Ug ako, si Juan, nakakita sa balaang siyudad, ang bag-ong Jerusalem, nga nanaug gikan sa Dios gikan sa langit, inandam ingon sa usa ka pangasaw-onon nga gidayandayanan alang sa iyang bana. Ug nadungog ko ang usa ka dakong tingog gikan sa langit nga nagaingon, Tan-awa, ang tabernakulo sa Dios anaa uban sa mga tawo, ug Siya mopuyo uban kanila, ug sila mahimong Iyang katawohan, ug ang Dios gayod maanaa uban kanila, ug mahimong ilang Dios. Ug pagapahiran sa Dios ang tanang luha gikan sa ilang mga mata; ug wala nay kamatayon, ni kasubo, ni paghilak, ni kasakit pa gayod; kay ang unang mga butang nangagi na. Ug Siya nga nagalingkod sa trono miingon, Tan-awa, ginabag-o Ko ang tanang mga butang. Ug miingon Siya kanako, Isulat; kay kining mga pulonga matuod ug matinumanon. Ug

miingon Siya kanako, Natuman na. Ako mao ang Alpha ug Omega, ang sinugdanan ug ang katapusan. Hatagan Ko sa walay bayad ang giuhaw gikan sa tuburan sa tubig sa kinabuhi. Ang magmadaogon makapanunod sa tanang mga butang; ug Ako mahimong iyang Dios, ug siya mahimong Akong anak. Apan ang mga mahadlok, ug ang mga dili motoo, ug ang mga dulumtanan, ug ang mga mamumuno, ug ang mga mahihilawason, ug ang mga mambabarang, ug ang mga magsisimba sa mga diosdios, ug ang tanang mga bakakon, maangkon ang ilang bahin diha sa lanaw nga nagadilaab sa kalayo ug asupre; nga mao ang ikaduhang kamatayon. Ug miduol kanako ang usa sa pito ka mga manulonda nga may pito ka panaksan nga puno sa pito ka ulahing mga hampak, ug nakigsulti kanako, nga nagaingon, Anhi, ipakita ko kanimo ang pangasaw-onon, ang asawa sa Cordero. Pinadayag 21:2–9.

Ang asawa ni Ezekiel namatay sa sinugdanan sa paglikos, ug didto siya giila ingon nga “ang tinguha sa” mga “mata” ni Ezekiel; ug sa pagkalaglag sa Jerusalem nga gipadayag sa maong kapitulo, ang Jerusalem giila ingon nga “ang tinguha” sa mga “mata” sa Israel.

Pag-usab sa ikasiyam ka tuig, sa ikanapulo ka bulan, sa ikanapulo ka adlaw sa bulan, ang pulong ni Jehova miabut kanako, nga nagaingon, ... Miabut usab kanako ang pulong ni Jehova, nga nagaingon, Anak sa tawo, ania karon, kuhaon ko gikan kanimo pinaagi sa usa ka hampak ang tinguha sa imong mga mata; apan dili ka magbangotan ni maghilak, ni molatag ang imong mga luha. Pugngi ang pagtuaw, ayaw paghimo ug pagbangotan alang sa mga patay, ihigot sa imong ulo ang imong purongpurong, ug isul-ob ang imong mga sapin sa imong mga tiil, ug ayaw taboni ang imong mga ngabil, ug ayaw kaon sa tinapay sa mga tawo. Busa misulti ako sa katawhan sa buntag; ug sa pagkagabii namatay ang akong asawa; ug gibuhat ko sa buntag ang gisugo kanako. Ug miingon ang katawhan kanako, Dili ba ikaw mosugilon kanamo unsa ang kahulogan niining mga butanga alang kanamo, nga gibuhat mo kini?

Unya mitubag ako kanila, Ang pulong ni Jehova midangat kanako, nga nagaingon: Isulti ngadto sa balay sa Israel: Mao kini ang giingon sa Ginoong Jehova: Ania karon, pagahugawan ko ang akong balaang puloy-anan, ang himaya sa inyong kusog, ang gitinguha sa inyong mga mata, ug ang gikalooyan sa inyong kalag; ug ang inyong mga anak nga lalake ug ang inyong mga anak nga babaye nga inyong gibiyaan mangapukan pinaagi sa espada. Ug pagabuhaton ninyo ang akong gibuhat: dili ninyo tabonan ang inyong mga ngabil, ni mokaon kamo sa tinapay sa mga tawo. Ug ang inyong mga purongpurong anha sa inyong mga ulo, ug ang inyong mga sapin anha sa inyong mga tiil: dili kamo managbalata ni managhilak; kondili mangaluya kamo tungod sa inyong mga kasal-anan, ug managminatay ang usa sa usa.

Busa si Ezequiel mahimong timaan alang kaninyo: sumala sa tanan nga iyang gibuhat mao usab ang inyong pagabuhaton; ug sa diha nga kini mahitabo, inyong mahibaloan nga ako mao ang Ginoong Dios. Usab, ikaw anak sa tawo, dili ba sa adlaw nga kuhaon ko gikan kanila ang ilang kusog, ang kalipay sa ilang himaya, ang tinguha sa ilang mga mata, ug ang butang nga ilang gitutokan sa hunahuna, ang ilang mga anak nga lalake ug ang ilang mga anak nga babaye, Nga ang makakalagiw nianang adlaw moanhi kanimo, aron ipahibalo kini kanimo sa imong kaugalingong mga dunggan? Nianang adlaw ang imong baba mabuksan alang kaniya nga nakakalagiw, ug ikaw mosulti, ug dili na mahimong amang; ug ikaw mahimong timaan alang kanila; ug sila mahibalo nga ako mao ang Ginoo. Ezequiel 24:1, 15–27.

Ang alpha sa paglikos mao ang kamatayon sa gitinguha ni Ezekiel, ug ang omega mao ang kamatayon sa gitinguha sa Israel.

Nagapatalinghog, apan Dili Makadungog

Adunay lima ka higayon nga ang mga anciano o ang katawhan gihulagway sa usa ka paagi nga namati kang Ezekiel. Sa Ezekiel 8:1, ang mga anciano sa Juda naglingkod sa iyang atubangan. Sa Ezekiel 14:1 ang mga anciano nangabut ug naglingkod sa iyang atubangan. Sa Ezekiel 20:1 ang mga anciano sa Israel nangabut aron mangutana sa Ginoo. Sa Ezekiel 37:18, ang Dios miingon kang Ezekiel: “Sa diha nga ang mga anak sa imong katawhan mosulti kanimo, nga magaingon, Dili ba ipakita mo kanamo kong unsay imong kahulogan niining mga butanga?” Sa kapitulo baynte-kwatro ang katawhan sa walay paglikoy nangutana: “Dili ba isugilon mo kanamo kong unsa kining mga butanga alang kanamo, nga ikaw nagabuhat niini?” Sa matag usa sa lima ka mga pananglitan, ang mga anciano o ang katawhan anaa sa usa ka kahimtang nga Laodicean.

Ug miingon siya, Lakaw, ug sultihi kining katawhan, Sa pagkatinuod mangadungog kamo, apan dili makasabut; ug sa pagkatinuod makakita kamo, apan dili makapamalandong. Patamboka ang kasingkasing niining katawhan, ug pabug-ata ang ilang mga dalunggan, ug tak-oma ang ilang mga mata; aron dili sila makakita pinaagi sa ilang mga mata, ug makadungog pinaagi sa ilang mga dalunggan, ug makasabut pinaagi sa ilang kasingkasing, ug magbalik, ug mamaayo. Isaias 6:9, 10.

Ang lima ka representasyon sa mga tawo nga nakadungog apan wala makadungog, ug ang lima ka representasyon sa mga tawo nga nakakita apan wala makakita, nagtugma sa lima ka mga lakang niadtong mga nagdumili sa pagtan-aw ug pagpaminaw diha sa pagpamatuod ni Isaias.

Apan ang pulong ni Jehova ngadto kanila nahimong sugo ibabaw sa sugo, sugo ibabaw sa sugo; linya ibabaw sa linya, linya ibabaw sa linya; dinhi diyutay, ug didto diyutay; aron sila manglakaw, ug mangatumba paatras, ug mabali, ug mahisilo, ug madakpan. Isaias 28:13.

Ug daghan sa taliwala nila manghipangdol, ug mangapukan, ug mangadugmok, ug mabitik, ug madakpan. Isaias 8:15.

Mga Timailhan

Sa kapitulo baynte-kuwatro sa Ezekiel, ang yugto nga nagsugod sa paglikos ug sa kamatayon sa asawa ni Ezekiel—ang tinguha sa iyang mga mata—nagtapos sa kamatayon sa Jerusalem—ang tinguha sa mga mata sa Israel. Ang paglikos nga milungtad ug usa ka tuig ug tunga naglangkob sa timaan sa Alpha ug Omega, ug ang maong yugto nagsugod ug natapos pinaagi sa usa ka timaan. Sama sa Ezekiel baynte-kuwatro, giila ni Jesus ang timaan sa paglikos diha sa Mateo baynte-kuwatro.

“Ang mga pulong ni Cristo gisulti sa atubangan sa daghang mga tawo; apan sa dihang nag-inusara na Siya, si Pedro, Juan, Santiago, ug Andres miduol Kaniya samtang naglingkod Siya sa Bukid sa mga Olibo. ‘Sultihi kami,’ miingon sila, ‘kanus-a man kining mga butanga mahitabo? ug unsa man ang ilhanan sa Imong pag-anhi, ug sa katapusan sa kalibotan?’ Wala

tubaga ni Jesus ang Iyang mga tinun-an pinaagi sa paghisgot nga bulag sa pagkalaglag sa Jerusalem ug sa dakong adlaw sa Iyang pag-anhi. Gidugtong Niya ang paghulagway niining duha ka mga hitabo. Kon Iyang gibuksan sa Iyang mga tinun-an ang umaabot nga mga hitabo sumala sa Iyang nakita kini, dili unta nila maagwanta ang maong panan-aw. Tungod sa kalooy alang kanila, gisagol Niya ang paghulagway sa duha ka dagkong mga krisis, nga gibiyaa ang mga tinun-an sa pagsusi sa kahulogan alang sa ilang kaugalingon. Sa dihang nagtumong Siya sa pagkalaglag sa Jerusalem, ang Iyang mga pulong nga matagnaon milapaw pa niana nga hitabo ngadto sa kataposang kasunoganan nianang adlaw sa dihang ang Ginoo motindog gikan sa Iyang dapit aron sa pagsilot sa kalibotan tungod sa ilang kasal-anan, sa dihang ang yuta mopadayag sa iyang dugo, ug dili na motabon pa sa iyang mga pinatay. Kining tibuok nga pakigpulong gihatag, dili alang sa mga tinun-an lamang, kondili alang usab kanila nga mabuhi sa ulahing mga talan-awon sa kasaysayan niining kalibotana.

Mitutok sa mga tinun-an, si Cristo miingon, “Pagbantay kamo nga walay bisan kinsa nga makalimbong kaninyo. Kay daghan ang moanhi sa Akong ngalan, nga magaingon, Ako mao ang Cristo; ug daghan ang ilang malimbongan.” Daghang mini nga mga mesiyas ang motungha, nga mag-angkon nga nagabuhat ug mga milagro, ug magpamatuod nga miabut na ang panahon sa kaluwasan sa nasod nga Judio. Kini makapasalaag sa daghan. Natuman ang mga pulong ni Cristo. Tali sa Iyang kamatayon ug sa paglikos sa Jerusalem, daghang mini nga mga mesiyas ang mitungha. Apan kining pasidaan gihatag usab alang niadtong nangabuhi niining kapanahonan sa kalibotan. Ang maong mga paglimbong nga gibuhat sa wala pa ang pagkalaglag sa Jerusalem, gibuhat sa tibuok nga mga kapanahonan, ug pagabuhaton pag-usab.

“‘Ug kamo makadungog sa mga gubat ug sa mga dungogdungog sa mga gubat: tan-awa nga dili kamo mabalaka: kay kining tanan kinahanglan gayud nga mahitabo, apan wala pa ang katapusan.’ Sa wala pa ang pagkalaglag sa Jerusalem, ang mga tawo nag-ilogay alang sa pagkalabaw. Ang mga emperador gipamatay. Ang mga gituohang nagatindog sunod sa trono gipamatay. Adunay mga gubat ug mga dungogdungog sa mga gubat. ‘Kining tanan kinahanglan gayud nga mahitabo,’ miingon si Cristo, ‘apan wala pa ang katapusan [sa nasod nga Judio isip usa ka nasod]. Kay ang nasod mobangon batok sa nasod, ug ang gingharian batok sa gingharian: ug adunay mga gutom, ug mga kamatay, ug mga linog, sa nagkalainlaing mga dapit. Kining tanan mao ang sinugdanan sa mga kasakit.’ Miingon si Cristo, Samtang makita sa mga rabbi kining mga ilhanan, ilang ipahayag nga kini mao ang mga paghukom sa Dios ibabaw sa mga nasod tungod sa pagpaulipon sa Iyang pinili nga katawhan. Ilang ipahayag nga kining mga ilhanan mao ang timaan sa pag-anhi sa Mesiyas. Ayaw kamo pagpahisalaag; kini mao ang sinugdanan sa Iyang mga paghukom. Ang katawhan misalig sa ilang kaugalingon. Wala sila maghinulsol ug makabig aron ako magaayo kanila. Ang mga ilhanan nga ilang gihulagway ingon nga mga timaan sa ilang kagawasan gikan sa pagkaulipon maoy mga ilhanan sa ilang pagkalaglag.” The Desire of Ages, 628.

Ang paglikos sa Jerusalem sa tuig 66 naglangkob sa timailhan sa pagbutang sa Roma sa iyang mga bandila sulod sa hawanan sa santuwaryo. Ang komentaryo ni Jesus mahitungod sa mga hitabo sa yugto gikan sa 66 hangtod sa 70 nag-uyon sa paglaglag sa tuig 70 uban sa Iyang Ikaduhang Pag-anhi; ug adunay usa ka timailhan nga may kalabotan sa Iyang Ikaduhang Pag-anhi.

“Sa wala madugay ang among mga mata napadani paingon sa Sidlakan, kay didto mitungha ang usa ka gamayng itom nga panganod, nga mga tunga sa kadak-on sa kamot sa usa ka tawo, nga among tanan nahibaloan nga mao ang Timailhan sa Anak sa Tawo.” *The Day Star*, 1846.

Ang sinugdanan ug ang kataposan sa kasaysayan sa 66 hangtod 70 AD naglangkob ug usa ka timaan nga may kalabutan sa sinugdanan sa paglikos ug sa pagkalaglag sa siyudad, nga nagakatakdo sa timaan sa alpha ug omega sa kamatayon sa tinguha sa mga mata niadtong 587 BC ug 586 BC.

Ang kasaysayan sa usa ka tuig ug tunga nga paglikos usa ka “timaan” alang sa ulahing mga adlaw. Ang mga buang nga ulay nga girepresentahan diha sa kasaysayan ni Ezekiel nakakaplag sa ilang katugbang diha sa kasaysayan sa mga maalamong ulay nga nakakita sa timaan sa paglikos sa tuig 66 ug mikalagiw ngadto sa kaluwasan. Ang usa ka tuig ug tunga nga paglikos mao ang timaan nga nagapadayag sa duha ka mga hut-ong sa mga magsisimba. Ang usa ka hut-ong makasabut sa timaan, ang laing hut-ong, nga girepresentahan isip “daghan” ni Isaias—dili makakita ni makadungog.

Daghan ug Diyutay

Unya miingon ang hari sa mga sulugoon, Gapusa siya sa mga kamot ug mga tiil, ug dad-a siya palayo, ug itambog siya ngadto sa kangitngit sa gawas; didto may paghilak ug pagngisi sa mga ngipon. Kay daghan ang tinawag, apan diyutay ang pinili. Mateo 22:13, 14.

Busa ang ulahi mahimong una, ug ang una ulahi: kay daghan ang gitawag, apan diyutay ang pinili. Mateo 20:16.

Aron Makakita ug Makadungog

Adunay lima ka mga parabula nga gipakita pinaagi sa lihok diha sa basahon ni Ezekiel, ug usab lima ka higayon nga si Ezekiel misulti sa mga pangulo ug sa katawhan. Kining duha ka mga saksi nagpaila sa lima ka buang nga mga ulay nga nagdumili sa “pagkakita” ug nagdumili sa “pagkadungog.” Nagdumili sila sa pagkakita o sa pagkadungog sa kahibalo nga gidugangan sa dihang si Jesus, nga ingon nga Leon sa banay ni Juda, nag-abli sa selyo sa Iyang pulong nga manalagna.

Makakita ug Makadungog ang Kalibotan

Kamong tanan nga mga lumulupyo sa kalibotan, ug mga nagpuyo sa yuta, tan-awa ninyo, sa diha nga siya magbayaw ug usa ka bandila ibabaw sa kabukiran; ug sa diha nga siya mohuyop ug trumpeta, pamatia ninyo. Isaias 18:3.

Ug nianang adlaw, ang mga bungol makadungog sa mga pulong sa basahon, ug ang mga mata sa mga buta makakita gikan sa kangitngit, ug gikan sa kadulom. Isaias 29:18.

Ang Akong Buang ug Sottish nga Katawhan Walay Kahibalo

Hangtod anus-a ko pa makita ang bandila, ug madungog ang tingog sa trompeta? Kay ang akong katawhan mga buang; sila wala makaila kanako; sila mga anak nga walay salabutan, ug sila walay pagsabot: sila maalam sa pagbuhat ug daotan, apan sa pagbuhat ug maayo wala silay kahibalo. Jeremias 4:21, 22.

Ipahibalo kini sa balay ni Jacob, ug imantala kini sa Juda, nga nagaingon: Pamatia karon kini, O buang nga katawhan, ug walay salabutan; nga adunay mga mata, ug dili makakita; nga adunay mga dalunggan, ug dili makadungog. Jeremias 5:20, 21.

Usa ka Masupilon nga Balay

Ang pulong ni Jehova miabot usab kanako, nga nagaingon: Anak sa tawo, ikaw nagapuyo sa taliwala sa usa ka masukihong panimalay, nga adunay mga mata sa pagtan-aw, apan wala makakita; sila adunay mga dalunggan sa pagpamati, apan wala makadungog; kay sila usa ka masukihong panimalay. Ezekiel 12:1, 2.

Busa nagsulti ako kanila pinaagi sa mga samingay; kay bisan nagtan-aw sila, dili sila makakita; ug bisan nagapatalinghug sila, dili sila makadungog ni makasabut man. Ug diha kanila natuman ang tagna ni Esaias, nga nagaingon: Sa pagpatalinghug kamo makadungog, apan dili makasabut; ug sa pagtan-aw kamo makakita, apan dili makaila: Kay ang kasingkasing niining katawhan nahimong mabaga, ug ang ilang mga dalunggan maluya sa pagpatalinghug, ug ang ilang mga mata ilang gipiyong; aron nga dili unta sila makakita pinaagi sa ilang mga mata ug makadungog pinaagi sa ilang mga dalunggan, ug makasabut pinaagi sa ilang kasingkasing, ug mangakabig, ug ako magayo kanila.

Apan bulahan ang inyong mga mata, kay sila makakita; ug ang inyong mga igdulungog, kay sila makadungog. Kay sa pagkatinuod nagaingon ako kaninyo, nga daghang mga propeta ug mga matarong nga tawo ang nangandoy sa pagtan-aw niadtong mga butanga nga inyong nakita, ug wala makakita niini; ug sa pagdungog niadtong mga butanga nga inyong nadungog, ug wala makadungog niini. Mateo 13:13–17.

Ang Karaan nga mga Agianan

Mao kini ang giingon sa Ginoo, Tumindog kamo sa mga dalan, ug tan-awa, ug pangutan-a ang karaang mga agianan, hain ang maayong dalan, ug lumakaw kamo niana, ug makakaplag kamo ug kapahulayan alang sa inyong mga kalag. Apan miingon sila, Dili kami molakaw niana. Usab nagbutang Ako ug mga magbalantay ibabaw kaninyo, nga nagaingon, Patalinghugi ninyo ang tingog sa trumpeta. Apan miingon sila, Dili kami mamati. Jeremias 6:16, 17.

Ang Mensahe sa 1840–1844

“Ang tanang mga mensahe nga gihatag gikan sa 1840–1844 kinahanglan himuong mabaskog karon, kay daghan ang mga tawo nga nawad-an sa ilang giya. Ang mga mensahe kinahanglan moadto sa tanang mga iglesia.

Si Cristo miingon, ‘Bulahan ang inyong mga mata, kay sila nakakita; ug ang inyong mga dalunggan, kay sila nakadungog. Kay sa pagkatinuod nagaingon ako kaninyo, Nga daghang

mga propeta ug mga matarong nga tawo nangandoy sa pagtan-aw niadtong mga butanga nga inyong nakita, ug wala makakita niini; ug sa pagdungog niadtong mga butanga nga inyong nadungog, ug wala makadungog niini’ [Mateo 13:16, 17]. Bulahan ang mga mata nga nakakita sa mga butang nga nakita niadtong 1843 ug 1844.

“Ang mensahe gihatag na. Ug kinahanglan nga walay paglangay sa pagsubli sa mensahe, kay ang mga timailhan sa mga panahon nagakatuman na; ang panapos nga buluhaton kinahanglan pagabuhaton. Usa ka dakong buluhaton pagabuhaton sulod sa mubo nga panahon. Usa ka mensahe sa dili madugay igahatag pinaagi sa pagtudlo sa Dios nga motubo ngadto sa usa ka makusog nga singgit. Unya si Daniel motindog sa iyang bahin, aron sa paghatag sa iyang pagpamatuod.” Manuscript Releases, volume 21, 437.

Ang Timailhan sa Paglikos

Adunay lima ka higayon diha sa basahon ni Ezequiel diin iyang “gibuhat pinaagi sa pagpakita” ang usa ka sambingay nga ang katawhan midumili sa pagtan-aw, ug usab lima ka higayon nga siya “misulti” kanila, nga midumili sa pagpaminaw. Ang duha ka mga saksi sa sambingay nga gihimo pinaagi sa pagpakita ug sa pagsulti gipresentar ngadto sa lima ka buang nga mga ulay. Usa sa mga sambingay nga gihimo pinaagi sa pagpakita, nga makita sa kapitulo cuatro, nagrepresentar sa “ilhanan” sa paglikos, nga nagpasidaan sa umaabot nga pagkalaglag. Ang mensahe ni Ezequiel mao ang mensahe ngadto sa Laodicea.

Ang “ilhanan” nga gihatag alang sa Laodicea mao ang ‘ilhanan sa paglikos’, ug ang paglikos sa ulahing mga adlaw girepresentahan sa daghang mga saksi. Ang bugtong ilhanan nga gihatag ngadto sa mga Judio sa mga adlaw ni Cristo mao ang ilhanan ni Jonas, nga nagrepresentar sa usa ka parabula nga gihimo pinaagi sa buhat mahitungod sa tulo ka adlaw sulod sa tiyan sa usa ka balyena.

Unya may pipila sa mga escriba ug sa mga Pariseo mitubag, nga nagaingon, Magtutudlo, buot kami makakita ug usa ka ilhanan gikan kanimo. Apan siya mitubag ug miingon kanila, Ang usa ka daotan ug mananapaw nga kaliwatan nangita ug ilhanan; ug walay ilhanan nga igahatag niini, gawas sa ilhanan ni propeta Jonas: Kay maingon nga si Jonas didto sa tiyan sa dakong isda sulod sa tulo ka adlaw ug tulo ka gabii; mao man usab ang Anak sa tawo anha sulod sa tulo ka adlaw ug tulo ka gabii sa kinahiladman sa yuta. Mateo 12:38–40.

Ang Tanda ni Jonas

Ang ilhanan ni Jonas usa ka parabula nga gihulagway pinaagi sa buhat mahitungod sa pagkabanhaw gikan sa kamatayon. Si Juan nagrepresentar sa mao gihapong kamatuoran, kay siya gilabay ngadto sa nagbukal nga kolon sa lana, ug migula nga buhi. Si Daniel sa lungib sa mga leon ug ang tulo ka mga takus didto sa hudno ni Nabucodonosor nagrepresentar sa pagkabanhaw gikan sa kamatayon. Silang tanan nagrepresentar sa usa ka gatus ug kap-atan ug upat ka libo nga gibanhaw diha sa Pinadayag kapitulo onse.

“Ang mga hunahuna sa Manluluwas karon mibalik gikan sa pagpamalandong sa nangagi ug sa umaabot. Samtang ang mga tawo naninguha sa pagpasabot sa ilang nakita ug nadungog sumala

sa mga impresyon nga naporma sa ilang mga hunahuna, ug sumala sa kahayag nga ilang naangkon, ‘Si Jesus mitubag ug miingon, Kining tingoga wala moabot tungod kanako, kondili tungod kaninyo.’ Kini mao ang kinapungkayan nga ebidensiya sa iyang pagka-Mesiyas, ang timaan gikan sa Amahan nga si Jesus namulong sa kamatuoran, ug mao ang Anak sa Dios. Motalikod ba ang mga Judio gikan niining pagpamatuod sa hataas nga Langit? Kausa nang nangutana sila sa Manluluwas, Unsang ilhanan ang imong ipakita aron kami makakita ug motoo? Dili maihap nga mga ilhanan ang gihatag sa tibuok ministeryo ni Cristo; apan gitakpan nila ang ilang mga mata ug gipagahi ang ilang mga kasingkasing aron dili sila madani sa pagtoo. Ang kinapungkayan nga milagro sa pagkabanhaw ni Lazaro wala makawagtang sa ilang pagkadili-matinoohon, kondili mipuno kanila sa labi pang dakong pagkamadinauton; ug karon nga ang Amahan namulong na, ug wala na silay ikapangayo pa nga laing ilhanan, ang ilang mga kasingkasing wala mapahumok ug nagpadayon gihapon sila sa pagdumili sa pagtoo.” Spirit of Prophecy, volume 3, 79.

Si Lazaro mao ang timaan sa pagkabanhaw sumala sa gipakita ni Jonas sa tiyan sa balyena. Ang tingog sa Amahan may kalabotan sa gibanhaw nga si Lazaro nagrepresentar sa paghiusa sa pagka-Dios ug sa pagka-tawo, nga mao gayud, siyempre, ang kinaiya ni Cristo, nga nagsul-ob sa unod nga tawhanon diha sa Iyang kaugalingon. Ang paghiusa sa pagka-Dios uban sa pagka-tawo mao ang bandila sa usa ka gatus ug kap-atan ug upat ka libo, ug si Lazaro mao ang timaan sa gahum sa pagkabanhaw nga nagatuman sa pagdugtong sa Magbubuhay ug sa binuhay.

“Pinaagi sa pagbanhaw kang Lazaro, daghan ang nadala sa pagtuo kang Jesus. Kabubut-on sa Dios nga si Lazaro mamatay ug igapahimutang sa lubnganan sa dili pa moabot ang Manluluwas. Ang pagbanhaw kang Lazaro mao ang kinatumyan nga milagro ni Cristo, ug tungod niini daghan ang naghimaya sa Dios.” Manuscript Releases, tomo 21, 111.

Si Lazaro maoy nangulo sa malampusong pagsulod ngadto sa Jerusalem, ug siya mao ang buhi nga “timaan” sa pagkabanhaw nga gihulagway ni Jonas.

“Si Lazaro, kansang lawas nakasinati na sa pagkadunot diha sa lubnganan, apan nga karon nagmalipayon sa kusog sa mahimayaong pagkahingkod sa pagkatawo, maoy nagmando sa mananap nga gisakyan sa Manluluwas.” The Desire of Ages, 572.

Ang malampusong pagsulod nahiuyon sa miting sa kampo sa Exeter, nga mao ang alpha nga katumanan sa sambingay bahin sa napulo ka ulay, ug busa naghiuyon sa “ilhanan” ni Jonas ug ni Lazaro uban sa omega ug hingpit nga katumanan sa pagmantala sa mensahe, “Tan-awa, ang Pamanhonon nagaabot na!”

“Ako sagad nga gipatumong ngadto sa sambingay sa napulo ka mga ulay, lima kanila maalamon, ug lima buang. Kini nga sambingay natuman na ug pagatumanon gayod hangtod sa pinakaletra, kay kini adunay piho nga pagkatakdo alang niining panahona, ug, sama sa mensahe sa ikatulong manulonda, natuman na ug magapadayon nga mahimong kamatuoran alang niining panahona hangtod sa pagtapos sa panahon.” Review and Herald, Agosto 19, 1890.

Si Jonas, si Lazaro, ug ang ulahing pag-abot ni Samuel Snow sa tigom sa kampo sa Exeter nahiuyon sa “ilhanan sa paglikos” ni Ezekiel. Si Lazaro maoy nangulo kang Cristo ngadto sa Jerusalem nga nagsakay sa usa ka asno.

“Si Bates usa sa mga mahinungdanong lider sa camp meeting sa Exeter (New Hampshire) niadtong Agosto, 1844, diin ang ‘tinuod nga pagsinggit sa tungang gabii’ unang gipahibalo. Nahitabo nga si Bates mao ang magwawali nga gipili alang sa pagsimba nianang buntaga didto sa kampo. Samtang siya nag-awhag sa iyang mga tigpaminaw nga magpabiling matinumanon ug malinawon nga nagpasalig kanila nga ang Dios nagsulay lamang kanila, nga sila anaa sa panahon sa paghulat, ug sa susamang mga pagbati, miabot si Samuel S. Snow ngadto sa kampo nga nagkabayo. Milingkod tapad sa iyang igsoon nga babaye, si Mrs. John Couch, ug gipadayon ni Snow ang pagpamatuod sa iyang kombiksyon nga si Cristo magpakita sa gitakdang panahon. Hilabihan ang pagkasamok sa pagbati ni Mrs. Couch, ug iyang gikurat ang tigpaminaw pinaagi sa pagtindog ug pagpahayag, ‘Aniay usa ka tawo nga adunay mensahe gikan sa Dios!’” Leroy Froom, *The Prophetic Faith of our Fathers*, volume 4, 549.

Niadtong Abril, 1521, si Martin Luther mibiyahé sakay sa karomata nga gibira sa kabayo paingon sa Diet of Worms, diin iyang gisalikway ang mga tradisyon ug mga batasan sa kapapahan ug mipahayag, “Gawas kon mapamatud-an ako pinaagi sa pagpamatuod sa mga Kasulatan o pinaagi sa tin-aw nga katarongan... dili ako makahimo ug dili ako mobawi sa bisan unsang butang, sanglit dili kini luwas ni matarong ang pagsupak sa konsensiya. Ania ako nagbarog. Wala na akoy laing mahimo. Tabangi ako sa Dios. Amen.”

Samtang gisupak sa mga Pariseo ang madaugong pagsulod ni Cristo, gisupak usab sa mga awtoridad sa kapapahan ang pagsulod ni Luther. Unya giusab ni Luther ang iyang ngalan (usa ka simbolo sa pagsilyo) ug gitago sa usa ka dapit samtang gihubad niya ang Bag-ong Tugon ngadto sa pinulongang Aleman. Ang iyang pag-atubang sa Diet of Worms naghulagway sa Tunga-tungang Singgit nga mitultol ngadto sa mando sa kamatayon gikan sa mga awtoridad sa simbahan ug estado niadtong panahona, ug sa ingon naghulagway sa balaod sa Dominggo. Human sa napulo ka bulan nga pagtago ubos sa ngalang ‘Junker Jörg’ ang hulga gikan sa mga awtoridad nausab, ilabina ngadto sa duha ka suliran militar nga giatubang sa dunot nga si Charles V. Kining duha ka hulga militar mao ang France ug Islam, nga nagrepresentar sa mao gihapong dili balaang alyansa sa sosyalismo ug Islam nga karon nagaatubang sa katawhan.

“Ang buhat sa Dios dinhi sa yuta nagapakita, gikan sa usa ka kapanahonan ngadto sa lain, ug makapahinganghang pagkapareha sa matag dakong reporma o relihiyosong kalihukan. Ang mga prinsipyo sa pakiglabot sa Dios sa mga tawo sa gihapon mao ra. Ang mahinungdanong mga kalihukan sa karon adunay ilang kaangayan sa mga nangagi, ug ang kasinatian sa iglesia sa nangaging mga kapanahonan adunay mga leksyon nga dako kaayo ug bili alang sa atong kaugalingong panahon.” *The Great Controversy*, 343.

Ang asno nga giagak ni Lazaro maoy nagdala kang Cristo ngadto sa Jerusalem, ang karwaheng giguyod sa kabayo maoy nagdala kang Luther ngadto sa Diet of Worms, ug ang kabayo maoy nagdala kang Snow ngadto sa camp meeting sa Exeter, sa ingon nagpaila sa asno ug sa kabayo—nga kapuwa mga sakop sa pamilya nga “Equidae” sulod sa genus nga “Equus”—ingon

nga timaan sa mensahe sa Midnight Cry.

Pagmaya sa hilabihan, O anak nga babaye sa Sion; singgit sa kalipay, O anak nga babaye sa Jerusalem: ania karon, ang imong Hari moanhi kanimo: siya matarong, ug adunay kaluwasan; mapaubsanon, ug nagakabayo sa usa ka asno, ug sa nati nga asno nga anak sa usa ka asno. Zacarias 9:9.

Ang timaan sa mensahe sa Tunga-tungang Panawag mao ang pag-abot sa asno o kabayo, nga silang duha mga simbolo sa Islam. Ang piniling mensahero sa tinuod nga mensahe sa tunga-tungang panawag miabot nga nagkabayo, uyon sa pag-abot ni Cristo nga nagsakay sa usa ka asno. Ang “paglikos” sa ulahing mga adlaw gimarkahan sa katumanan sa pag-ila ni Ellen White nga ang siyudad sa Nashville pagatirahon pinaagi sa “mga bolang kalayo.”

Ngano nga ang paglikos nagsugod sa mga bolang-kalayo sa Nashville? Tungod ba kini kay ang Islam girepresentahan sa asno ug sa kabayo diha sa propetikong Pulong sa Dios?

Smirna

Si Emperador Nero maoy nagtimaan sa sinugdanan sa iglesia sa Smyrna sa dihang gisunog ang siyudad sa Roma sa tuig 64. Ang maong petsa nagtimaan sa sinugdanan sa paglutos sa Cristohanong iglesia nga gidala ngadto sa katumanan sulod sa duha ka gatos ug kalim-an ka tuig nga yugto nga natapos sa Edicto de Milán sa tuig 313. Ang pagkaporma sa larawan sa mananap nagrepresentar sa alpha nga waymark nga nagpaila sa usa ka yugto nga matapos sa usa ka omega nga waymark nga girepresentahan sa marka sa mananap sa haduol na nga balaod sa Domingo. Ang maong yugto giila nga nagsugod pinaagi sa “mga edikto.”

“Kon ang magbabasa buot makasabut sa mga galamiton nga pagagamiton sa nagaabot sa dili madugay nga panagbingkil, wala siyay lain nga pagabuhaton kondili ang pagsubay sa kasaysayan sa mga paagi nga gigamit sa Roma alang sa mao rang tumong sa nangaging mga kapanahonan. Kon gusto niyang mahibaloan kon sa unsang paagi ang mga papista ug ang mga Protestante nga nagkahiusa makig-atubang niadtong mosalikway sa ilang mga dogma, tan-awa niya ang espiritu nga gipadayag sa Roma ngadto sa Igpapahulay ug sa mga tigpanalipod niini.”

“Ang mga harianong kamandoan, ang mga kinatibuk-ang konseho, ug ang mga tulomanon sa iglesia nga gisuportahan sa sekular nga gahum mao ang mga lakang diin ang paganong pista nakaangkon sa iyang halangdong kahintang sa Kristohanong kalibotan. Ang unang pampublikong lakang nga nagpatuman sa pagbantay sa Domingo mao ang balaod nga gipasa ni Constantine. (A.D. 321; tan-awa ang nota sa Apendise alang sa panid 53.) Kining kamandoana nagkinahanglan nga ang mga lumulupyo sa mga lungsod mopahulay sa ‘halangdong adlaw sa adlaw,’ apan nagtugot sa mga taga-kabukiran nga magpadayon sa ilang mga pagpanguma. Bisan tuod kini sa tinuod usa ka balaod nga pagano, gipatuman kini sa emperador human sa iyang pormal lamang nga pagdawat sa Kristiyanismo.” *The Great Controversy*, 574.

Ang unang harianong kamandoan nga nagtimaan sa usa ka pagbalhin gikan sa iglesia sa Smyrna ngadto sa iglesia sa Pergamos mao ang Edict of Milan niadtong 313. Kini nagrepresentar sa unang

lakang nga mitultol ngadto sa unang balaod sa Domingo niadtong 321. Ang pagkalaglag sa Jerusalem naghulagway sa balaod sa Domingo, ug duha ka propetikong mga saksi nag-ila sa usa ka paglikos nga miuna sa pagkalaglag. Kining duha ka mga paglikos nga girepresentahan sa ikatulong paglikos sa Babilonia niadtong 587 BC ug sa ikaduhang paglikos sa Roma sa tuig 70 nag-ila nga ang timailhan sa dalan nga nag-una sa timailhan sa dalan sa balaod sa Domingo—mao ang usa ka propetikong paglikos.

Gilugos ni Nabucodonosor si Jehoiakim, dayon si Jehoiachin, ug sa katapusan si Zedekias. Gilugos ni Cestio sa tuig 66, ug gituman ang ilhanan nga gihatag ni Jesus ngadto sa iglesia, maingon nga ang ikatulong pagkalugos sa 587 BC adunay ilhanan sa kamatayon sa asawa ni Ezequiel. Ang timaan nga nag-una sa pagkalaglag sa Jerusalem mao ang usa ka pagkalugos, ug kini usab usa ka “ilhanan.” Ang timaan nga nag-una sa balaod sa Domingo sa 321 mao ang Edict of Milan, diin ang transisyon gikan sa usa ka iglesia (Smyrna) nga walay pagbadlong ngadto sa Pergamos, ang simbolo sa usa ka nakompromisong iglesia.

Busa, ang Edikto sa Milan mao ang sinugdanan sa usa ka propetikong paglikos, ug kini usab usa ka timaan. Kini usab nagtimaan kon diin ang Laodiceanong kalihukan sa usa ka gatos ug kap-atan ug upat ka libo mobalhin ngadto sa Philadelphianong kalihukan sa usa ka gatos ug kap-atan ug upat ka libo.

Ang Filadelfia ug Esmirna nagrepresentar sa duha lamang ka mga iglesia sa pito ka mga iglesia sa Pinadayag nga walay pagbadlong. Kini nga kamatuoran, sa baylo, nagaila nianang pagbalhin ingon nga pagbalhin sa iglesia nga nakig-away ngadto sa iglesia nga madaogon. Kana nga pagbalhin nagakatugma sa Edict of Milan, diin ang lihok sa ulahing mga adlaw sa usa ka gatus ug kap-atan ug upat ka libo nahimong ikawalong iglesia, nga gikan sa pito. Ang Filadelfia ug Esmirna mao usab ang duha lamang ka mga iglesia nga nakigbisog batok niadtong nagaangkon nga sila mga Judio, apan sa tinuod iya sa sinagoga ni Satanas.

Kadtong timaan sa dalan sa 313 nagkatakdo usab sa Exeter camp meeting gikan sa Agosto 12 hangtod 17 niadtong 1844. Sa pagtapos sa camp meeting, ang mensahe miabog sa sidlakang baybayon sa Tinipong Bansa sa Amerika sama sa usa ka higanteng balud sa taob hangtod nga ang pultahan miabli sa Oktubre 22, 1844.

“Sama sa usa ka dambuhalang balod sa dagat, ang kalihukan miagi sa tibuok yuta. Gikan sa siyudad ngadto sa siyudad, gikan sa baryo ngadto sa baryo, ug ngadto sa halayong mga dapit sa kabaryohan kini miadto, hangtod nga ang nagpaabot nga katawhan sa Dios hingpit nga napukaw. Ang panatismo nawala atubangan niining pagmantala maingon sa sayong tun-og sa atubangan sa mosubang nga adlaw. Nakita sa mga magtotoo nga ang ilang pagduhaduha ug kalibog nawala, ug ang paglaum ug kaisog nagpalihok sa ilang mga kasingkasing. Ang buluhaton gawasnon gikan niadtong mga kalabisan nga kanunayng makita kon adunay tawhanong kasibot nga walay nagdumalang impluwensiya sa pulong ug Espiritu sa Dios. Kini susama sa kinaiya niadtong mga panahon sa pagpaubos sa kaugalingon ug pagbalik ngadto sa Ginoo nga sa taliwala sa karaang Israel misunod sa mga mensahe sa pagbadlong gikan sa Iyang mga alagad. Kini nagdala sa mga kinaiyang ilhanan nga nagtimaan sa buhat sa Dios sa matag kapanahonan. Diyutay ra ang malipayon nga kalipay nga may kasamok sa pagbati,

kondili hinoon lalom nga pagsusi sa kasingkasing, pagsugid sa sala, ug pagsalikway sa kalibotan. Ang pagpangandam sa pagtagbo sa Ginoo mao ang gibug-aton sa nag-antos nga mga espiritu. Didto ang makanunayon nga pag-ampo ug walay pagpugong nga pagpahinungod ngadto sa Dios.” *The Great Controversy*, 400, 401.

Ang pagsira sa pultahan niadtong Oktubre 22, 1844, naghulagway sa umalabot nga balaod sa Domingo, ug ang timaan sa dalan nga miuna sa sinirhan nga pultahan sa Oktubre 22 mao ang Exeter camp meeting. Busa, ang Exeter camp meeting nahiuyon sa Edict of Milan. Nahiuyon usab kini sa malampusong pagsulod ni Cristo.

“Ang singgit sa tungang gabii wala kaayo madala pinaagi sa pangatarongan, bisan tuod ang pagpamatuod gikan sa Kasulatan hayag ug malig-on. Aduna’y mikuyog niini nga usa ka makapugos nga gahum nga nakalihok sa kalag. Walay pagduhaduha, walay pagpangutana. Sa higayon sa madaugong pagsulod ni Cristo ngadto sa Jerusalem, ang mga tawo nga nanagtigum gikan sa tanang dapit sa yuta aron sa pagsaulog sa fiesta, midagsa ngadto sa Bukid sa mga Olibo, ug sa ilang pag-apil sa panon nga nag-uban kang Jesus, nasakmit nila ang pagdasig sa maong takna, ug nakatabang sa pagpadako sa singgit, ‘Bulahan siya nga nagaanhi sa ngalan sa Ginoo!’ [Mateo 21:9.] Sa sama nga paagi, ang mga dili-matinooon nga midagsa ngadto sa mga tigom sa mga Adventista—ang uban tungod sa kuryosidad, ang uban aron lamang sa pagbiaybiay—nakabati sa makapamatuod nga gahum nga nag-uban sa mensahe, ‘Ania karon, nagaanhi ang Pamanhonon!’” *Spirit of Prophecy*, volume 4, 250.

Ang Edikto sa Milan nagtimaan sa matagnaong paglibot nga gisimbolohan ni Nabucodonosor niadtong 587 BC ug ni Cestio sa tuig 66. Kining duha ka paglibot mitultol sa pagkalaglag sa Jerusalem sa 586 BC ug 70, sa matag usa. Ang paglibot ni Cestio natapos, ug tulo ug tunga ka tuig sa ulahi, ang paglibot mipadayon pag-usab ilalom ni Tito, sa ingon naghatag ug usa ka matagnaong yugto nga nagsugod sa usa ka alpa nga Romanong magmamando ug natapos sa usa ka omega nga magmamando. Kadtong tulo ug tunga ka tuig nagrepresentar sa pagyatak sa Jerusalem pinaagi sa kapapahan, ug sa haduol nang umabot nga balaod sa Domingo sa dihang ang makamatay nga samad sa kapapahan mamaayo ug siya maghari pag-usab sulod sa tulo ug tunga ka simbolikong mga tuig.

Apan ang hawanan nga didto sa gawas sa templo biya-i, ug ayaw kini sukda; kay kini gihatag ngadto sa mga Gentil: ug ang balaang siyudad ilang pagatumban sulod sa kap-atan ug duha ka bulan. Pinadayag 11:2.

Sa 538, ug unya pag-usab sa pag-abot sa balaod sa Domingo, nagsugod ang pagtamaktamak sa Jerusalem. Kining duha ka mga balaod sa Domingo girepresentahan sa tuig 321 sa dihang gipasar ni Constantine the Great ang unang balaod sa Domingo. Sa 538, ang papado gihatagan ug gahum sa paglutos (pagtamaktamak) sa iglesia sa Dios sulod sa tulo ug tunga ka tuig, sumala sa girepresentahan sa kasaysayan gikan kang Cestius ngadto kang Titus. Sa 538, ang papado mipasar ug balaod sa Domingo sa ikatulong Counsel of Orleans. Ang hapit nang moabot nga balaod sa Domingo nagtimaan kon kanus-a ang papado pag-usab pagahatagan ug gahum sa pagtamaktamak sa templo (paglutos).

Ang 313 nagtimaan sa unang mando nga mitultol ngadto sa unang balaod sa Domingo niadtong 321. Unya sa 330, ang emperyo sa propetikanhong paagi gibahin ngadto sa sidlakan ug kasadpan, sa ingon nagtimaan sa omega nga konklusyon sa ikaduhang yugto sa papal nga paglutos sulod sa “kap-atan ug duha” ka simbolikong mga bulan—usa ka yugto sa paglutos ug pagyatak nga nagsugod sa alpha nga balaod sa Domingo sa Tinipong Bansa.

Ug ang ikatulong manulonda misunod kanila, nga nagaingon sa makusog nga tingog: Kon adunay bisan kinsa nga mosimba sa mapintas nga mananap ug sa iyang larawan, ug modawat sa iyang timaan diha sa iyang agtang o diha sa iyang kamot, Siya usab moinom sa bino sa kapungot sa Dios, nga gibubo nga walay sagol ngadto sa kopa sa iyang kasuko; ug siya pagasakiton pinaagi sa kalayo ug asupre sa atubangan sa mga balaang manulonda ug sa atubangan sa Cordero. Ug ang aso sa ilang kasakit motungas sa walay kataposan; ug sila walay pahulay adlaw ni gabii, sila nga mosimba sa mapintas nga mananap ug sa iyang larawan, ug bisan kinsa nga modawat sa timaan sa iyang ngalan. Ania dinhi ang pagpailub sa mga balaan: ania dinhi sila nga nagabantay sa mga sugo sa Dios ug sa pagtuo ni Jesus. Pinadayag 14:9–12.

Ang Kapatagan

Ang Latin nga kahulogan sa “Milan” nagpasabot sa tunga-tunga sa kapatagan. Diha sa taliwala sa sidlakan ug kasadpan, sa tuig 313, si Constantine sa kasadpan nangita ug pakig-alyansa kang Licinius sa sidlakan. Ang mando nagrepresentar sa pagsulay sa paghiusa sa sidlakan ug kasadpan, ug ang mando gipamatud-an pinaagi sa usa ka kasabutan pinaagi sa kaminyoon, sa dihang si Constantia, ang igsoong babaye ni Constantine sa amahan lamang, naminyo kang Licinius. Apan maingon sa unang kaminyoon sa kasabutan sa Daniel onse tali sa mga Seleucid sa amihanan ug kang Ptolemy sa habagatan, ang maong kaminyoon gitakda nga mapakyas samtang natuman ang karaang panultihon nga nagaingon, “ang sidlakan mao ang sidlakan, ug ang kasadpan mao ang kasadpan, ug ang duruha dili gayod magkahiusa.”

Ang tuig nga “330” tuwirang gipakita diha sa Daniel onse bersikulo baynte-kuwatro, baynte-siyete ug baynte-nuwebe. Kini nagdala sa napulog-pito ka tuig gikan sa 313 ngadto sa 330 sulod sa propetikong linya sa Daniel onse, ug tungod sa propetikong kinahanglanon kini nag-ila nianang kasal nga pakigsaad sa sidlakan ug kasadpan niadtong 313 ingon nga usa ka kaparis sa unang kasal nga pakigsaad diha sa maong kapitulo.

“Ang tagna sa ikanapulog-usa sa Daniel hapit na makaabot sa hingpit nga katumanan niini. Daghan sa kasaysayan nga nahitabo sa katumanan niini nga tagna pagausabon.” Manuscript Releases, numero 13, 394.

Si Antiochus II Theos, nga naghari gikan sa 261–246 BC, mipahilayo sa iyang unang asawa nga si Laodice I alang kang Berenice, anak ni Ptolemy II Philadelphus sa Ehipto. Ang maong kaminyoon kabahin sa kasabutan sa pakigdait nga nagtapos sa Ikaduhang Gubat Siryano niadtong 252 BC. Sa dihang si Constantine sa ulahi mipildi kang Licinius niadtong 324, ang maong kaminyoon natapos, maingon man ang kaminyoon ni Antiochus ug Bernice, sa dihang si Laodice, ang unang asawa, mihilo kang Antiochus niadtong 246 BC. Ang kaminyoon nga nagtimaan sa katapusan sa ikaduhang gubat Siryano, ug ang pagpatay kang Antiochus, ug sa ulahi kang Bernice, sa iyang

anak ug sa iyang mga kauban gikan sa Ehipto, maoy nagtimaan sa sinugdanan sa ikatulong gubat Siryano. Ang kaminyoon sa kasabutan niadtong 313 nagtapos sa yugto sa paglutos nga girepresentahan sa simbahan sa Smyrna ug nagsugod sa yugto sa pagkompromiso nga girepresentahan sa simbahan sa Pergamos.

Ang kaminyoon sa sinugdanan sa kasaysayan sa Seleucid naghulagway sa kaminyoon sa kasabotan sa katapusan sa imperyo sa Seleucid sa dihang gihatag ni Antiochus the Great ang iyang anak nga babaye nga si Cleopatra I kang Ptolemy V Epiphanes. Ang kaminyoon nahitabo sa Raphia niadtong 193 BC, apan ang alyansa sa wala madugay natapos, maingon sa nahaunang kaminyoon sa kasabotan tali sa hari sa amihanan ug sa hari sa habagatan. Ang alpha ug omega nga mga kaminyoon sa kasabotan sa imperyo sa Seleucid naghulagway sa kaminyoon sa kasabotan nga gihisgutan sa ulahi sa propetikong kasaysayan sa Daniel onse sa dihang gihatag ni Octavian ang iyang igsoon nga babaye nga si Octavia Minor kang Mark Antony niadtong 40 BC. Si Mark Antony ug si Octavian anaa sa panaglalis alang sa gahum ibabaw sa sidlakan ug kasadpang mga dapit sa Roma nga mibuto niadtong 44 BC pinaagi sa pagpatay kang Julius Caesar. Ang kasabotan sa Brundisium gipahimutang sa maong kaminyoon niadtong 40 BC, ug walo ka tuig sa ulahi niadtong 32 BC si Mark Antony pormal nga nakigbulag kang Octavia ug maoy nakapadali sa gubat sa Actium niadtong 31 BC diin silang si Mark Antony ug si Cleopatra, (ang labing ulahing Cleopatra gayod) miabut sa ilang katapusan.

Ang omega nga kasabotan sa kaminyoon sa imperyong Seleucid nagpaila sa unang Cleopatra nga usa ka tipo sa katapusang Cleopatra, kansang linya sa kagikan maoy naghimo sa sumpay ngadto sa propetikong alpha nga kasabotan sa kaminyoon sa imperyong Romano niadtong 40 BC. Kining tulo ka mga kaminyoon sa kasabotan nagatipo sa kasabotang kaminyoon sa Edict of Milan. Ang Edict of Milan nagtimaan sa sinugdanan sa usa ka propetikong paglikos; kini nagrepresentar sa usa ka propetikong ilhanan; kini nagtimaan sa usa ka transisyon gikan sa matarong nga iglesia ngadto sa dili matarong nga iglesia, sa ingon nagapahiuyon sa tigmo sa ikawalong binuhat nga gikan sa pito. Kini nagtimaan sa usa ka kasabotang kaminyoon nga nagatapos sa usa ka gubat, hangtod sa diborsiyo sa maong kasabotang kaminyoon, nga sa ingon nagtimaan sa sinugdanan sa usa ka gubat. Sa duha ka Romanhong kaminyoon, ang diborsiyo maoy hinungdan sa paghiusa sa imperyo. Ang 313 usab nagtimaan sa camp meeting sa Exeter diin ang pagpahibalo sa mensahe sa Midnight Cry nagsugod ug nagdala ngadto sa siradong pultahan sa Oktubre 22.

Padayon natong pagatun-an kining mga kamatuoran sa sunod nga artikulo.